

REPUBLICA MOLDOVA

CETĂTENI UCRAINENI CARE SE ÎNTORC ÎN UCRAINA

RAPORT ANUAL 2023

Opiniile exprimate în această publicație aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al Organizației Internaționale pentru Migrație (OIM). Denumirile folosite și prezentarea materialelor din raport nu implică exprimarea vreunei opinii din partea OIM cu privire la statutul juridic al unei țări, teritoriu, oraș sau zonă, sau al autorităților acestuia, sau cu privire la frontierele sau limitele sale. OIM se angajează să respecte principiul conform căruia migrația umană și ordonată este în beneficiul migranților și al societății. În calitate de organizație interguvernamentală, OIM acționează împreună cu partenerii săi din comunitatea internațională pentru: a contribui la soluționarea provocărilor operaționale ale migrației; a promova înțelegerea problemelor legate de migrație; a încuraja dezvoltarea socială și economică prin intermediul migrației; și a susține demnitatea umană și bunăstarea migranților.

Această publicație a fost posibilă datorită sprijinului acordat de Ministerul Federal German de Externe (MFGE).

Editura

Organizația Internațională pentru Migrație
Biroul regional pentru Europa de Sud-Est, Europa de Est și Asia Centrală
Dampfschiffstrasse 4/10-11, 1030 Viena, Austria
+43 1 581 22 22
Website: <https://rovienna.iom.int/>
Contact: ROViennaDataResearch-Newsletter@iom.int

Organizația Internațională pentru Migrație
Oficiul din Republica Moldova

Centrul de Afaceri Le Roi, Strada Sfatul Țării 29,
Republica Moldova
+373 (6) 800 33 11
Website: <https://moldova.iom.int/>
Contact: IOMMoldovaDTM@iom.int

Acest raport a fost publicat fără editare oficială de către OIM.

Fotografie de copertă: Conversație privind asistența juridică și socială necesară, între OIM și Administratoarea unui grup de rețele sociale a refugiaților din Anenii Noi, Republica Moldova. © OIM 2023

Citație: Organizația Internațională pentru Migrației (OIM), Martie 2024. DTM Moldova “Cetățenii Ucraineni care se Întorc în Ucraina” OIM, Chișinău, Republica Moldova.

Pentru mai multe informații privind termenii și condițiile rapoartelor și produselor de informare DTM, vă rugăm să consultați: <https://dtm.iom.int/terms-and-conditions>

Data publicării: Martie 2024

© OIM 2024

Unele drepturi sunt rezervate. Această lucrare este pusă la dispoziție sub licența [Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs 3.0 IGO License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/igo/legalcode) (CC BY-NC-ND 3.0 IGO).*

Pentru specificații suplimentare, vă rugăm să consultați [Copyright and Terms of Use](#).

Această publicație nu trebuie să fie utilizată, publicată sau redistribuită în scopuri destinate în principal sau orientate spre avantaje comerciale sau compensații bănești, cu excepția scopurilor educaționale, de exemplu, pentru a fi inclusă în manuale școlare.

Permisuni: Solicitățile de utilizare comercială sau de drepturi și licențe suplimentare vor fi trimise la publications@iom.int.

* <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/igo/legalcode>

CUPRINS

1. Pofilul Socio-demografic	6
2. Timpul Petrecut în Afara Ucrainei	9
3. Transportul	14
4. Oblastele (regiunile) de Origine și Destinație	14
5. Intenții și Motive pentru a Trece Înapoi în Ucraina	17
6. Nevoi, Asistență Primită și Provocări	20
7. Compoziția Grupului	22
8. Metodologie	24

CONSTATĂRI CHEIE

Top 3 țări de ședere:

- Republica Moldova (52%)
- România (9%)
- Turcia (6%)

Top 3 oblaste* de origine:

- Odesa (35%)
- Kiev și regiunea Kiev (23%)
- Nikolaiev (7%)

* Regiuni din Ucraina

Destinații:

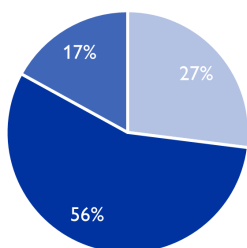
Revin în regiunile de origine (92%)

Pleacă spre alte regiuni (8%):
Kiev, Vinița & Odesa

Intenții:

- Ședere pe termen lung
- Vizită de scurtă durată
- Nu știe

Perioada de relocare:

58%

erau deja în deplasare între ianuarie și iunie 2022.

Nevoi:

Sprijin financiar (34%)

Medicamente/servicii medicale (14%)

Suport pentru siguranța și securitatea personală (13%)

Fără nevoi imediate (52%)

Sunt posibile mai multe răspunsuri

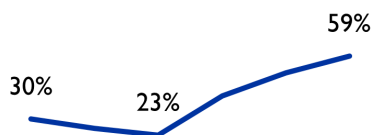
Intrări & ieșiri:

84%

trecuse înapoi în Ucraina de două sau mai multe ori înainte de interviu.

Statutul juridic:

din iulie până în decembrie numărul persoanelor care dețin protecția temporară a crescut.

Transportul:

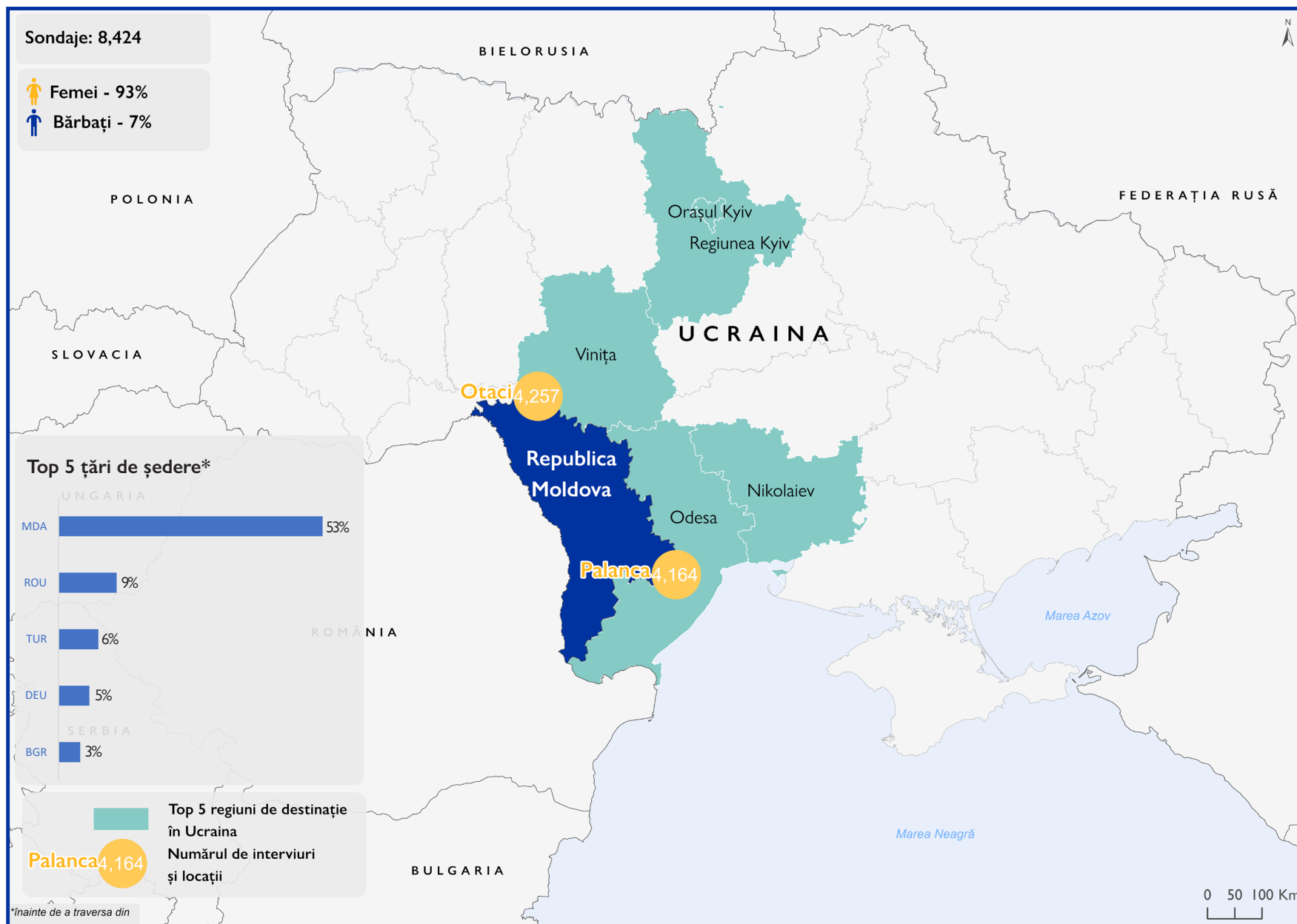
• Mașină (52%)

• Autobuz (33%)

• Pe jos (12%)

• Alte (3%)

Hartă 1: Republica Moldova, sondaje colectate, țări de ședere și regiuni de destinație în Ucraina

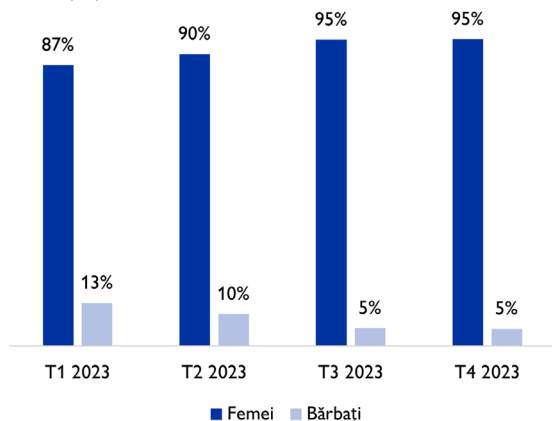
Această hartă este prezentată doar în scop ilustrativ. Denumirile și hotarele utilizate pe această hartă nu presupune aprobarea sau acceptarea oficială de către OIM.

1. Profilul Socio-demografic

Distribuția pe sex și vârstă

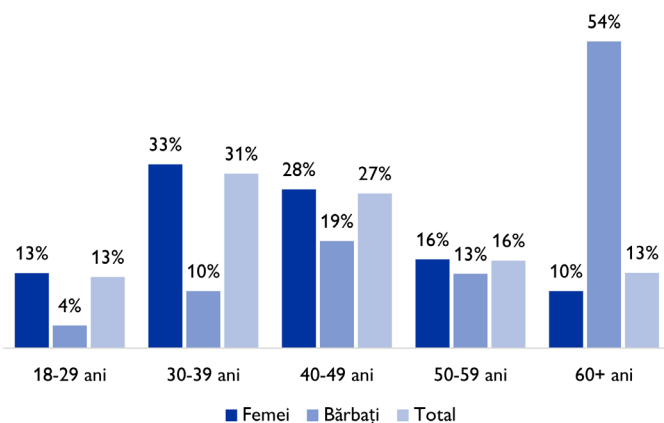
În total, 8,421 de persoane au fost interviuate între 16 februarie și 21 decembrie 2023 la două puncte principale de trecere a frontierei dintre Republica Moldova și Ucraina. Aproape jumătate din date (4,164 de sondaje) au fost colectate la punctul de trecere și centrul de tranzit Palanca, în timp ce celelalte 51 la sută, au fost colectate la punctul de trecere Otaci. Din totalul de 8,421 de respondenți la sondaje, 93 la sută au fost femei, iar 7 la sută au fost bărbați. Distribuția pe sexe a prezentat unele fluctuații pe parcursul perioadei de studiu. Procentul de femei a crescut, fluctuând între 87 la sută în primul trimestru al anului și 95 la sută la sfârșitul anului 2023. În schimb, numărul respondenților de sex masculin a scăzut constant, de la 13 la cinci la sută.

Figura 1: Distribuția pe sexe a respondenților pe trimestre, (%)

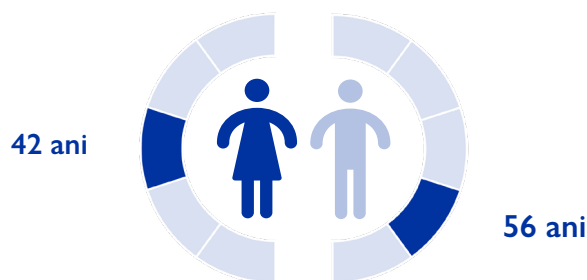
Din totalul de 623 de bărbați interviuați, majoritatea (54%) aveau peste 60 de ani. Cea mai mare pondere a femeilor avea vârsta cuprinsă între 30 și 39 de ani (33%), în comparație cu 10 la sută dintre bărbații din aceeași grupă de vârstă. Distribuția pe vârste a respondenților nu a variat considerabil pe parcursul perioadei studiate.

Figura 2: Distribuția pe vârste a respondenților în funcție de sex și total, (%)

Dezagregarea respondenților interviuați pe categorii de vârstă arată că 30 la sută dintre aceștia aveau între 30 și 39 de ani. Vârsta medie a eșantionului total a fost de 43 de ani. Pe parcursul perioadei de raportare, respondenții de sex masculin au fost mai în vârstă decât cei de sex feminin, bărbații având în medie 56 de ani, față de 42 de ani pentru femei. Acest lucru ar putea fi rezultatul faptului că Ucraina a impus o interdicție generală ca bărbații de vârstă activă să părăsească țara prin impunerea legii marțiale, ceea ce înseamnă că bărbații cu vârste cuprinse între 18 și 60 de ani pot fi recrutați în armată.

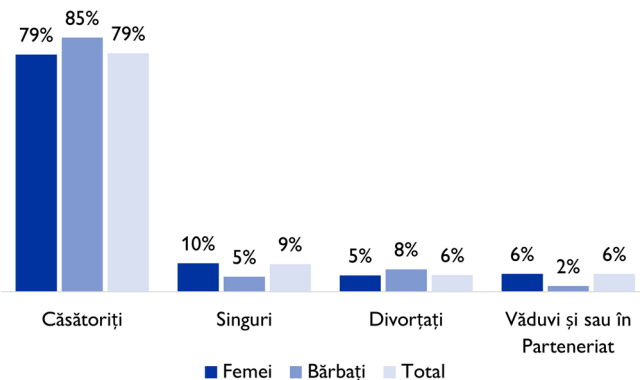
Figura 3: Vârsta medie a respondenților în funcție de sex

Starea civilă

În ceea ce privește starea lor civilă, 79 la sută dintre respondenți erau căsătoriți, în timp ce ceilalți au declarat că sunt singuri (9%), divorțați (6%), văduvi sau în parteneriat (6%). Proportia bărbaților căsătoriți a fost ușor mai ridicată decât cea a femeilor căsătorite (85% față de 79%). Femeile singure constituiau un procent mai mare decât bărbații singuri (10% față de 5%), iar proporția bărbaților divorțați era mai mare decât cea a femeilor (8% față de 5%). Cinci procente dintre femei erau văduve, față de două procente dintre bărbați. În plus, un procent dintre femei se aflau într-un parteneriat sau într-o uniune.

Figura 4: Starea civilă pe sexe și total, (%)

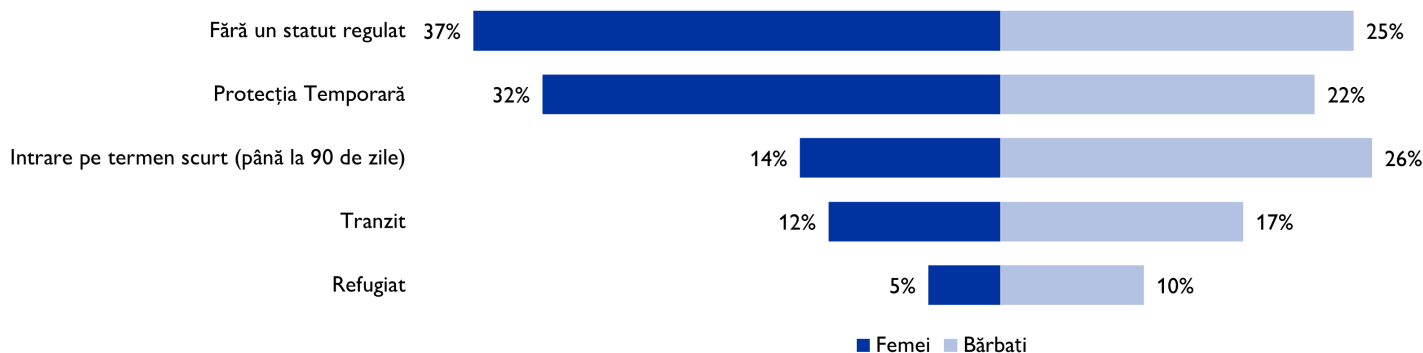

Statutul juridic

La sfârșitul lunii iulie 2023, OIM prin Matricea de urmărire a deplasărilor (DTM) a introdus o întrebare privind statutul juridic al respondenților în Republica Moldova. Prin urmare, acest raport include date privind statutul juridic a 4,947 din totalul de 8,421 de respondenți la sondaj, cu excepția a 3,474 de persoane care au fost intervievate în lunile anterioare. Dintre respondenții care au răspuns, 36 la sută nu dețineau un statut juridic în Republica Moldova, cu o pondere mai

mare în rândul femeilor (37%) decât în rândul bărbaților (25%). În mod similar, 32 la sută dintre respondenți obținuseră statutul de protecție temporară în UE, 32 la sută dintre respondenți de sex feminin față de 22 la sută dintre respondenți de sex masculin. Cincisprezece la sută dintre respondenți au declarat că se află în țară pentru o perioadă scurtă de până la 90 de zile, ponderea bărbaților fiind dublă față de cel al femeilor (26% față de 14%).

Figura 5: Statutul juridic actual al respondenților în Republica Moldova, pe sexe și total, (%) (N=4,947)

Cinci la sută dintre respondenți au declarat că dețin statutul oficial de refugiat, în timp ce 12 la sută se află în Republica Moldova doar în scopuri de tranzit. Un procent mai mare de bărbați au declarat că se află în tranzit (17%), în comparație cu femeile (12%). În plus, procentul bărbaților care dețin statutul oficial de refugiat este dublu față de cel al femeilor (10% față de 5%). În

general, peste 36 la sută dintre respondenți nu dispun de niciun tip de statut legal care să le reglementeze șederea în Republica Moldova. Colectarea datelor privind statutul juridic al respondenților este esențială pentru a înțelege insecuritatea și posibilele vulnerabilități ale populațiilor strămutate în Republica Moldova.

Figura 6. Statutul juridic actual al respondenților în Republica Moldova în perioada iulie-decembrie, (%) (N=4,947)

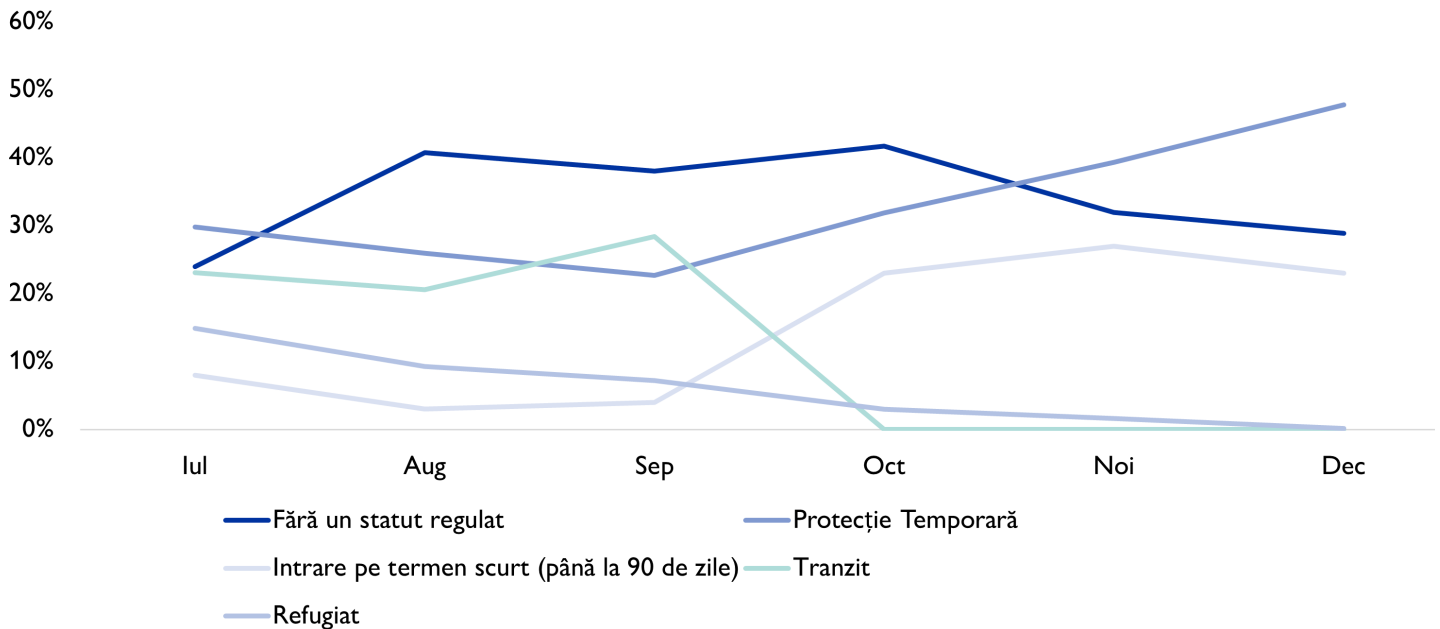

Figura de mai sus oferă o imagine de ansamblu cuprinzătoare a statutului juridic al respondenților în Republica Moldova pe parcursul colectării datelor din 2023. În special, persoanele care dețin statutul de protecție temporară a Uniunii Europene (UE) au înregistrat o creștere constantă, crescând de la 20 până la 30 la sută în lunile iulie-septembrie și culminând cu un vârf de 48 la sută în decembrie. Această traiectorie ascendentă se aliniază cu datele de la Inspectoratul General pentru Migrație din Republica Moldova, care indică o creștere a numărului de solicitanți și a deținătorilor de statut pe parcursul anului (IGM, 2023). În schimb, ponderea respondenților care au declarat că nu au un statut regulat în Republica Moldova a scăzut

de la 42 la 29 la sută în ultimul trimestru al anului 2023, contrazicând tendința ascendentă anterioară observată din iulie până în octombrie, care a înregistrat o creștere constantă de la 24 la sută la sfârșitul lunii iulie, la 42 la sută în octombrie.

Se remarcă faptul că toți respondenții de la sfârșitul anului 2023 au decis să obțină protecția temporară a UE în loc să tranziteze țara ca anterior (23% în septembrie) sau să aibă statutul de refugiat (15% în iulie).

În cele din urmă, numărul respondenților care au indicat că se află în Republica Moldova pentru o intrare pe termen scurt de până la 90 de zile a crescut în ultimul trimestru al anului.

2. Timpul petrecut în afara Ucrainei

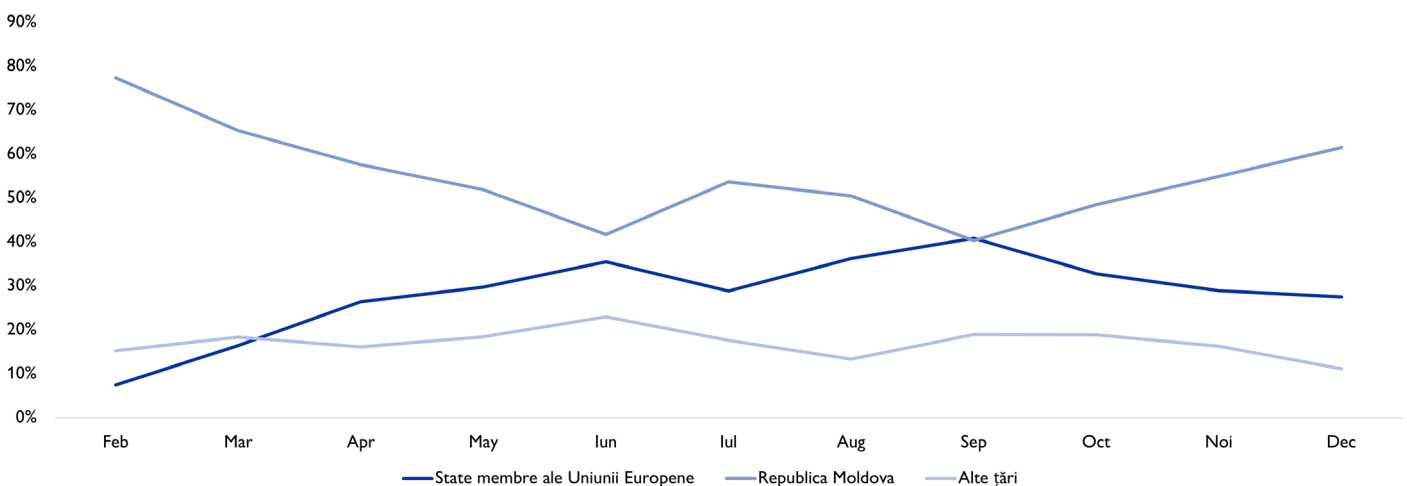
Țările de ședere în străinătate

Dintre cei 8,421 de respondenți intervievați în timp ce traversau înapoi spre Ucraina, 52 la sută au avut reședința în Republica Moldova, 31 la sută au stat într-o țară din UE, iar restul 17 la sută au stat în alte țări. Distribuția respondenților care au declarat că au rămas în Republica Moldova a fluctuat pe parcursul anului. Aceasta a înregistrat o scădere în prima jumătate a anului, scăzând de la 77 la sută în februarie la 42 la sută în iunie. Cu toate acestea, s-a stabilizat în timpul verii, oscilând între 42 și 50 la sută din iunie până în august, și

a cunoscut o creștere ulterioară din septembrie până în decembrie (de la 40 la 61%).

În schimb, numărul de respondenți care provin din state membre ale UE a înregistrat o creștere constantă pe parcursul anului 2023, crescând de la șapte la sută în februarie la 27 la sută în decembrie. În contrast, procentul respondenților strămutați în alte țări decât UE sau Republica Moldova, a rămas relativ stabil pe parcursul anului, fluctuând între 10 și 20 la sută.

Figura 7: Țări de ședere după plecarea din Ucraina, în funcție de lună, (%)

Din totalul respondenților care au participat la sondaj în anul 2023, 52 la sută au avut reședința în Republica Moldova, nouă la sută au venit din România, șase la sută din Turcia și cinci la sută din Germania. Ceilalți 27 la sută proveneau din alte țări din întreaga lume.

Figura 8: Țările de ședere, (%)

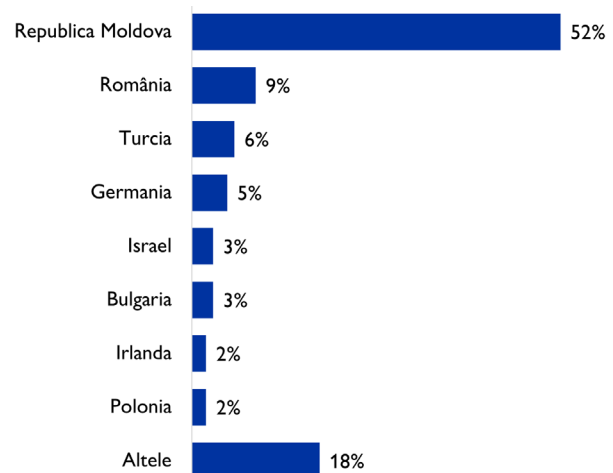
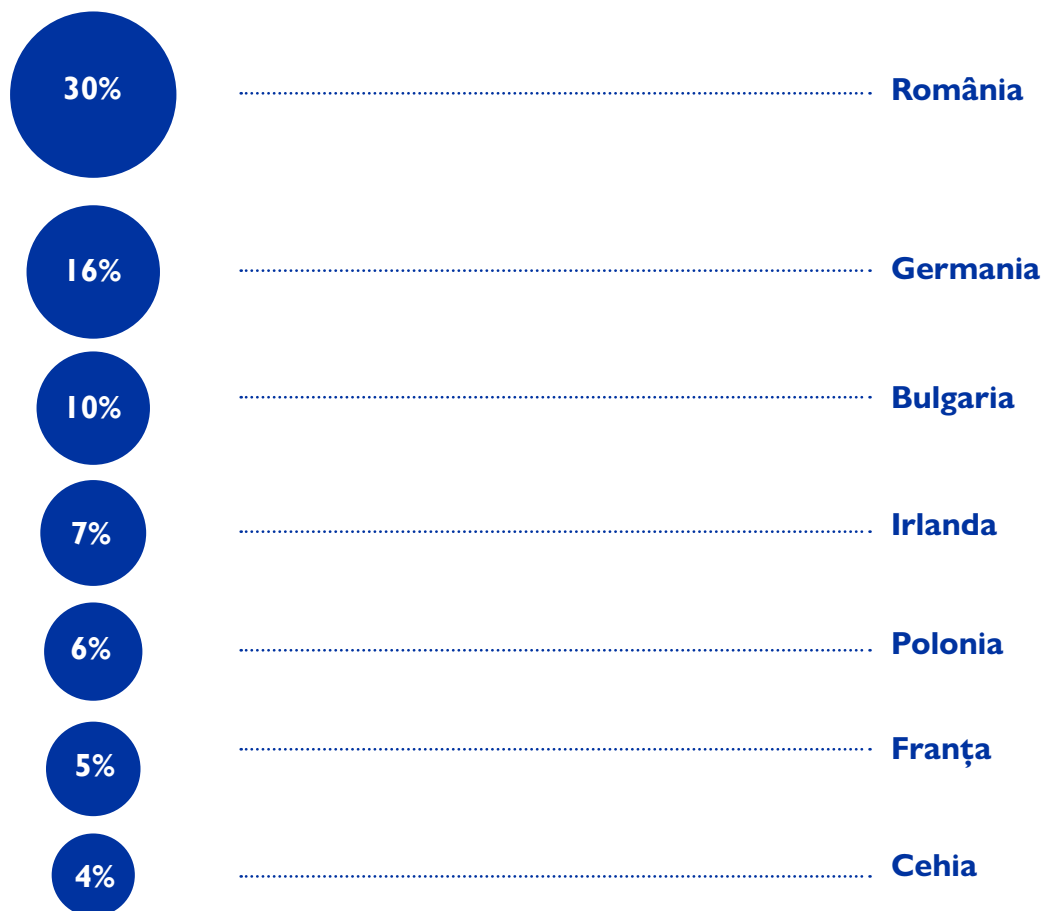

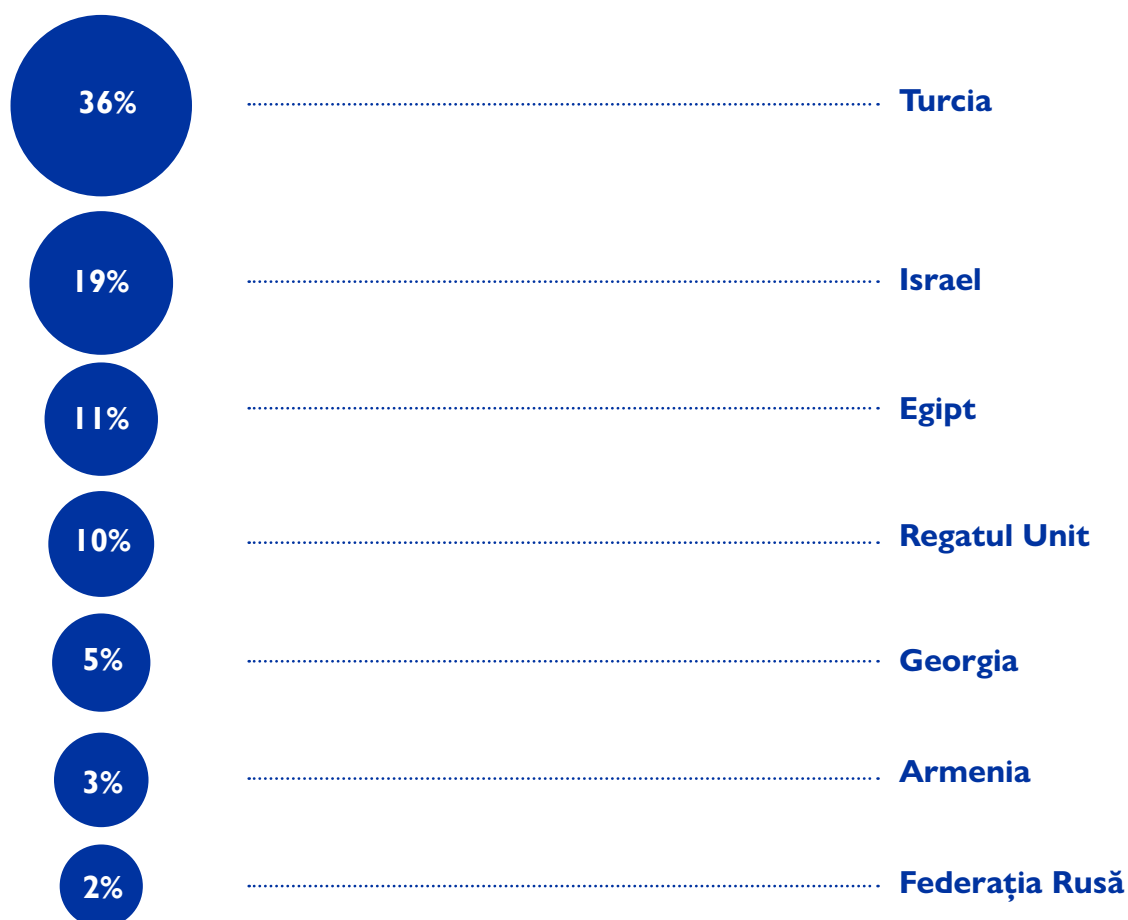
Figura 9: Top 7 țări de ședere în UE după plecarea din Ucraina, (%) (N=2,562)

Dintre cei 2,562 de respondenți care au căutat refugiu într-un stat membru al UE după plecarea din Ucraina, distribuția pe țări a fost următoarea: România (30%), Germania (16%), Bulgaria (10%), Irlanda (7%), Polonia (6%), Franța (5%), Cehia și Belgia (4% fiecare) și alte țări din UE (18%). Proporția respondenților care au avut reședința în România a fluctuat de-a lungul anului. Vârful fluctuațiilor a fost marcat de creșterea între februarie și mai (de la 17 la 40%) și de o scădere (de la 40 la 21%) între mai și octombrie. A ajuns la cota de

30 la sută și a rămas stabilă pentru următoarele două luni. În schimb, numărul de respondenți care au rămas în Germania a înregistrat o scădere de la 26 la sută în martie la 16 la sută în mai, urmată de o stabilizare între 15 și 20 la sută în a doua jumătate a anului. În rândul celor care au venit din alte țări nu a prezentat fluctuații semnificative și a rămas relativ stabil pe toată perioada studiată.

Figura 10: Primele 7 țări de ședere în afara UE și a Republicii Moldova după plecarea din Ucraina, (%) (N=1,439)

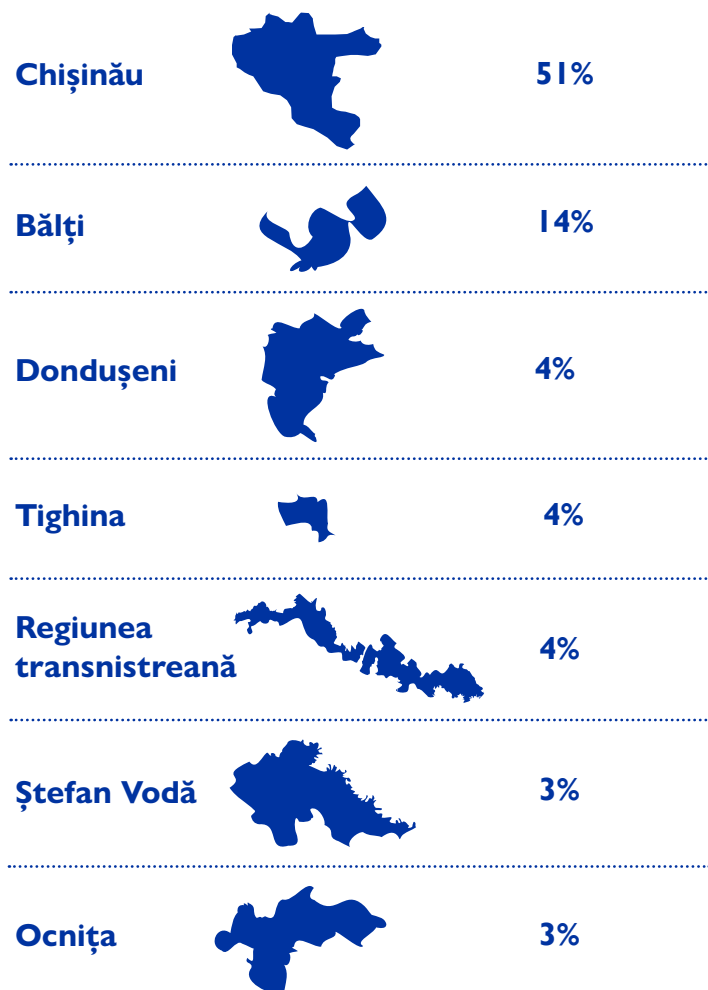

Din numărul total de respondenți intervievați în timp ce treceau înapoi în Ucraina, 1,439 de persoane au declarat că au stat într-o țară din afara UE (cu excepția Republicii Moldova). În mod specific, țările menționate au fost Turcia (36%), Israel (19%), Egipt (11%), Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord (10%), Georgia (5%), Armenia (3%), Federația Rusă (2%) și Statele Unite ale Americii (2%), iar restul de 12 la sută în alte țări.

În ceea ce privește defalcarea lunară a acestor date, tendința pentru cei care declară că au rămas în Turcia arată o creștere constantă pe parcursul perioadei de raportare, crescând de la un procent inițial de 13 la sută

în februarie la 55 la sută în decembrie. În schimb, numărul celor care au avut reședința în Egipt a scăzut constant pe parcursul anului, scăzând de la 21 la sută în februarie la două la sută în decembrie. Fluctuațiile numărului de persoane care au locuit în Israel sunt demne de remarcat, deoarece au variat de la 17 la sută în august, la 8 la sută în septembrie, ajungând în octombrie la un maxim de 31 la sută și scăzând de atunci. Această variație ar putea fi atribuită, eventual, apariției conflictului din Fâșia Gaza în octombrie 2023.

Figura 11: Primele 7 raioane de ședere în Republica Moldova după plecarea din Ucraina, (%) (N=2,562)

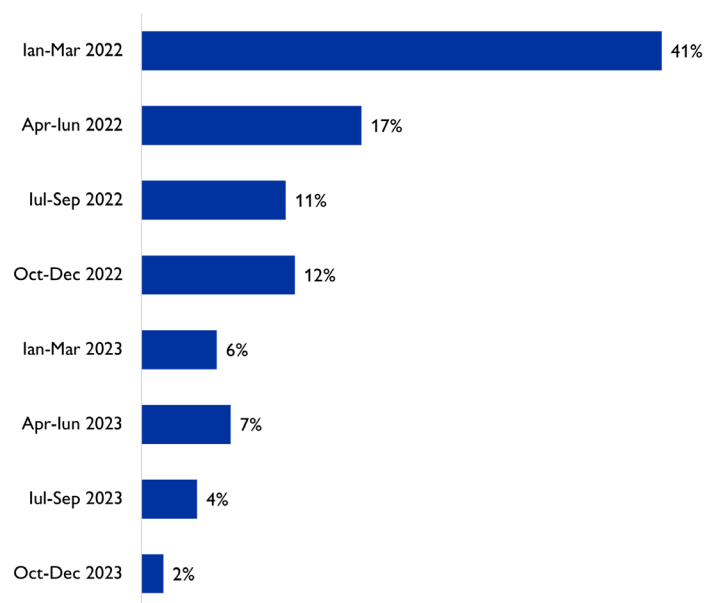

Dintre cei care au stat în Republica Moldova, jumătate aveau reședința în Chișinău (51%). Ceilalți respondenți au declarat că au stat în Bălți (14%), Dondușeni, Tighina și regiunea transnistreană (câte 4% fiecare), Ștefan Vodă, Ocnița și Călărași (câte 3% fiecare). În cele din urmă, 14 la sută au declarat că au stat în alte raioane. Cu excepția Chișinăului, unde procentul lunar al respondenților care au avut locul de reședință a variat de la 39 la sută până la un maxim de 57 la sută pe parcursul perioadei de raportare, ponderea altor regiuni de reședință nu a variat considerabil.

Perioada de deplasare inițială

Din totalul de 8,421 de respondenți, 41 la sută au fost strămutați între ianuarie și martie 2022, iar 17 la sută au fost strămutați în trimestrul următor (aprilie-iunie). Douăzeci și trei la sută au fost strămutați între octombrie și decembrie 2022, 12 la sută între ianuarie și iunie 2023, în timp ce șase la sută între august și decembrie 2023. O majoritate semnificativă (81%) dintre respondenți au declarat că au fost strămutați din Ucraina între ianuarie și decembrie 2022, subliniind o tendință descendentă. O astfel de observație subliniază o durată considerabilă a strămutării, mulți respondenți suportând această strămutare până la doi ani, în condițiile în care războiul continuă în al treilea an.

Figura 12: Data aproximativă a strămutării inițiale, (%)

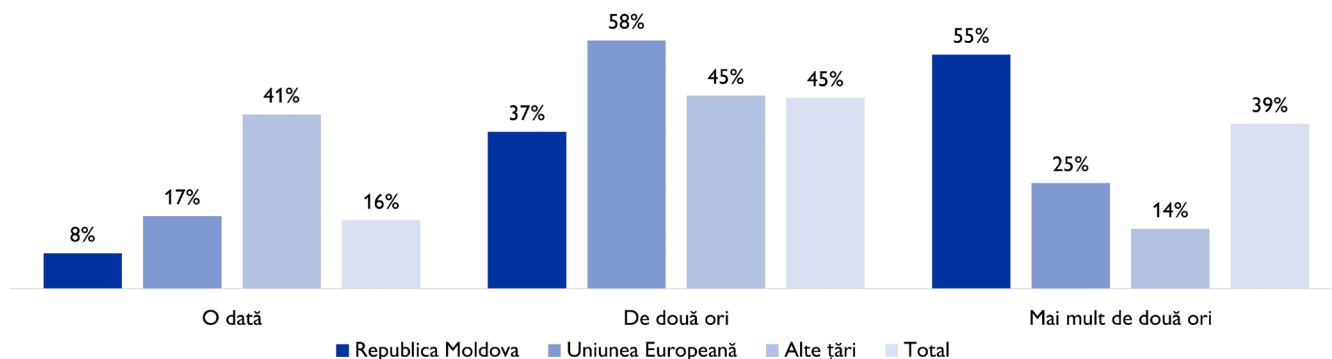
Numărul de ieșiri/intrări

Din numărul total de respondenți, 45 la sută au intrat/ieșit din Ucraina de două ori începând cu 24 februarie 2022. Treizeci și nouă la sută au intrat/ieșit de mai mult de două ori, în timp ce 16 la sută au intrat/ieșit doar o singură dată. Este interesant faptul că toți respondenții trecuseră cel puțin o dată în Ucraina de la începutul războiului, ceea ce subliniază prevalența mișcărilor transfrontaliere și natura dinamică a mobilității persoanelor peste granițele ucrainene. Datele sugerează nu doar un grad substanțial de circulație, ci dezvăluie, de asemenea, existența unor mișcări pendulante (OIM, 2023a), în care persoanele traversează frontiera de mai multe ori. După cum se ilustrează în continuare în secțiunea 6 privind „Intențiile și motivele de a trece înapoi în Ucraina”, aceste modele de deplasare pot fi atribuite unor motivații diverse, de la vizitarea și reunirea cu membrii familiei până la accesarea unor servicii esențiale, cum ar fi asistența medicală, reînnoirea documentelor

și altele. Multiplicitatea motivelor care stau la baza acestor deplasări evidențiază interacțiunea complexă a considerentelor personale, familiale și practice care influențează deciziile persoanelor de a traversa frontiera de mai multe ori. Acest lucru este confirmat și mai mult atunci când se face o dezagregare pe baza locului de ședere în afara Ucrainei, care arată o relație între țara de ședere și numărul de deplasări peste hotare.

Majoritatea respondenților (55%) care locuiesc în Republica Moldova au declarat că au intrat și au ieșit din Ucraina de mai mult de două ori de la deplasarea inițială. Această proporție este dublă față de cea a respondenților proveniți din statele membre ale UE (25%) și de patru ori mai mare decât cea a respondenților din țări din afara UE (14%). Acest contrast puternic poate fi atribuit proximității geografice a Republicii Moldova față de Ucraina, ceea ce oferă persoanelor accesibilitate de a traversa frontiera de mai multe ori din diverse motive.

Figura 13: Numărul de intrări/ieșiri între 24 februarie 2022 și 21 decembrie 2023, în funcție de țara de ședere, (%)

În plus, 37 la sută dintre respondenții care au avut reședința în Republica Moldova au intrat și au ieșit din Ucraina de două ori, în timp ce 58 la sută dintre aceștia provin din rândul celor care au rămas într-un stat membru al UE, iar 45 la sută provin dintr-o țară din afara UE (cu excepția Republicii Moldova). În cele din urmă, opt la sută dintre respondenții care au avut reședința în Republica Moldova intraseră și ieșiseră o singură dată, în timp ce 17 la sută dintre respondenți proveneau din UE, iar 41 la sută din țări erau în afara Uniunii Europene. În general, un total de 92 la sută dintre respondenții care au avut reședința în Republica Moldova și 83 la sută din

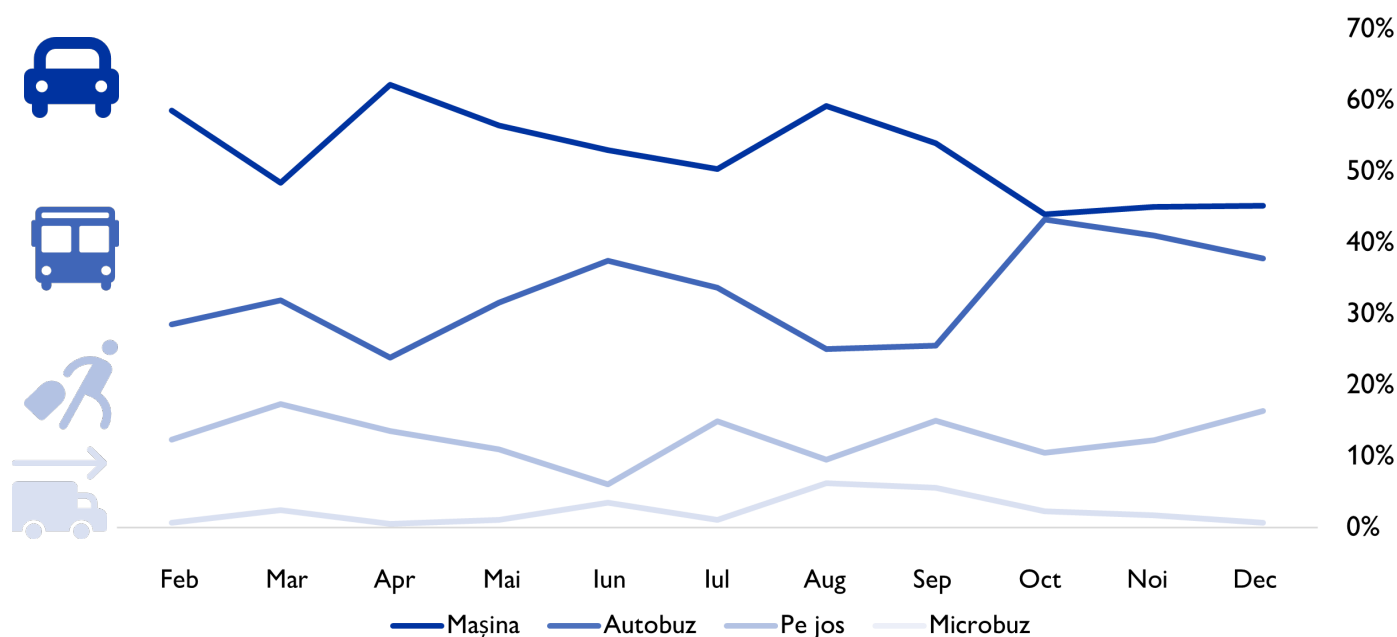
respondenții dintr-o țară din UE au intrat și au ieșit din Ucraina de cel puțin două ori din februarie 2022, ceea ce sugerează că ucrainenii se întorc frecvent la casele lor din diverse motive, în ciuda războiului care se află curs de desfășurare. Proximitatea geografică ar putea fi, în consecință, unul dintre motivele pentru a alege Republica Moldova ca loc de ședere. Accesul ușor și trecerile frecvente ale frontierei evidențiază importanța factorului geografic în influențarea deciziilor oamenilor de a trece frontierele în diverse scopuri.

3. Transportul

Mai mult de jumătate dintre respondenți călătoreau în Ucraina cu mașina (52%). Treizeci și trei la sută dintre respondenți călătoreau cu autobuzul, 12 la sută traversau frontiera pe jos și trei la sută călătoreau cu microbuzul. Distribuția mijloacelor de transport alese a rămas relativ consecventă pe parcursul perioadei de studiu, autoturismele clasându-se în mod constant ca fiind cea mai frecvent utilizată metodă de trecere a frontierei în 2023, urmate de autocare, mersul pe jos și microbuze. Pe parcursul anului, s-a înregistrat o scădere treptată a procentului de respondenți care au folosit autoturisme, scăzând de la 59 la sută în februarie la 45

la sută spre sfârșitul lunii decembrie. În schimb, a crescut proporția respondenților care au ales să treacă frontiera cu autocarul, de la 28 procente la începutul anului la 38 procente în decembrie 2023. Numărul persoanelor care au ales să treacă frontiera pe jos a fluctuat între 10 și 17 la sută, atingând la un minim de șase la sută în luna iunie. În sfârșit, procentul de respondenți care utilizează microbuzele a înregistrat o creștere în prima jumătate a anului, de la unu la șase procente în august și septembrie, înainte de a scădea din nou la unu la sută în ultimul trimestru din 2023.

Figura 14: Data aproximativă a deplasării inițiale, (%) (N=2,562)

4. Oblastele (regiunile) de origine și de destinație

Originea sau reședința obișnuită

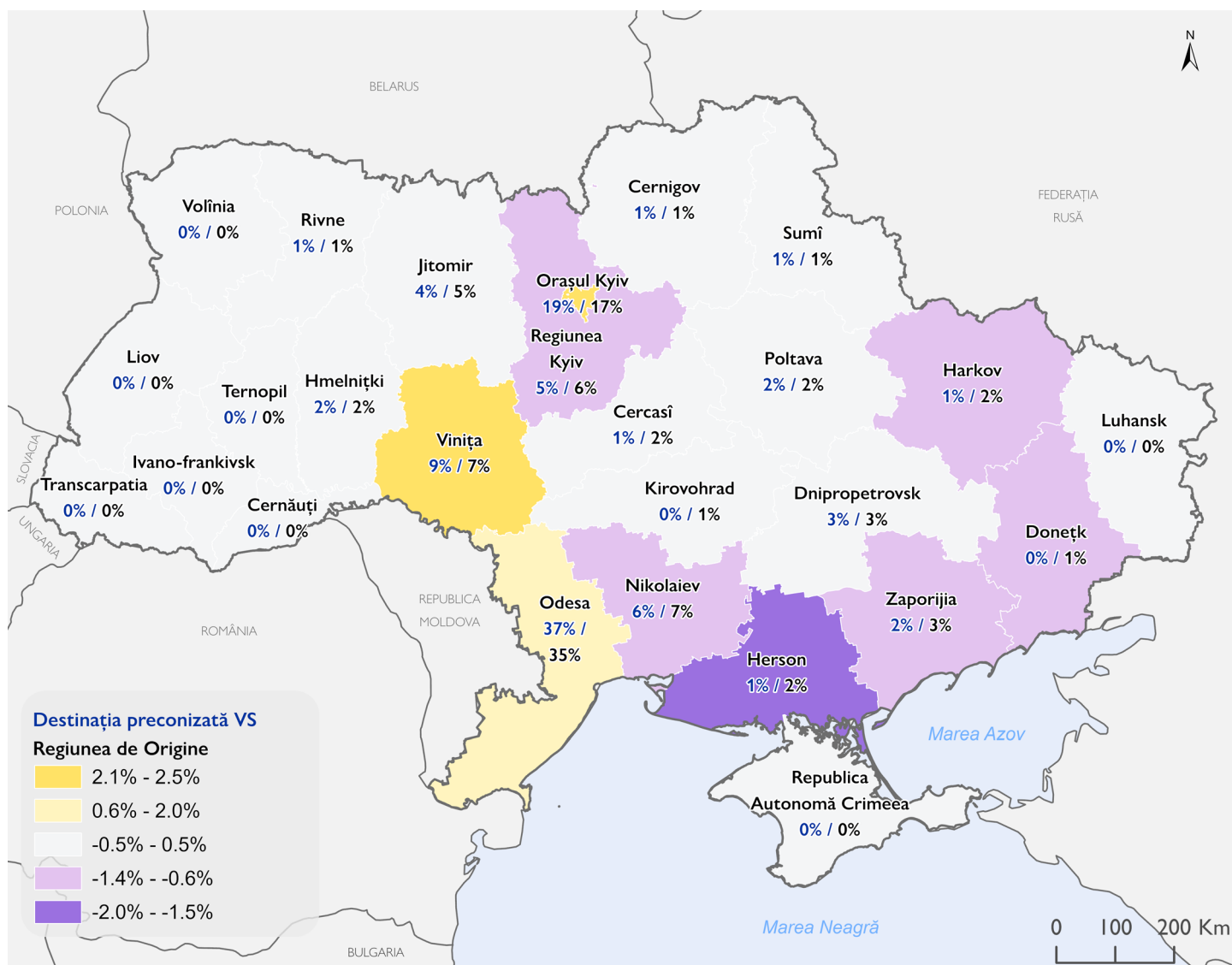
Majoritatea respondenților proveneau din cinci regiuni din Ucraina: Odesa (35%), orașul Kiev (17%), Nikolaiev (7%), Vinița (7%) și regiunea Kiev (6%). Restul respondenților (28%) proveneau din diferite regiuni, majoritatea din jurul orașului Kiev, precum și din estul și sudul Ucrainei (regiunile cele mai afectate de război).

Destinația dorită

Nouăzeci și doi la sută dintre toți respondenții intenționează să se întoarcă în aceeași regiune de origine, în timp ce șapte la sută intenționează să meargă în altă regiune, iar unu la sută au declarat că nu știau ce vor face odată întorși în Ucraina. Dintre cei care se întorceau într-o altă regiune, 224 de respondenți intenționează să

meargă în orașul Kiev (37%), 208 intenționează să meargă în regiunea Vinița (35%), iar 128 intenționează să meargă în regiunea Odesa (21%). Cealalți intenționează să meargă în regiunile Khmelnytsky, Zhytomyr, Lvov, Dnipropetrovsk, Nikolaiev, Poltava, Cherkasy și Sumy.

Harta 2: Regiunea de destinație prevăzută versus regiunea de origine în Ucraina, (%)

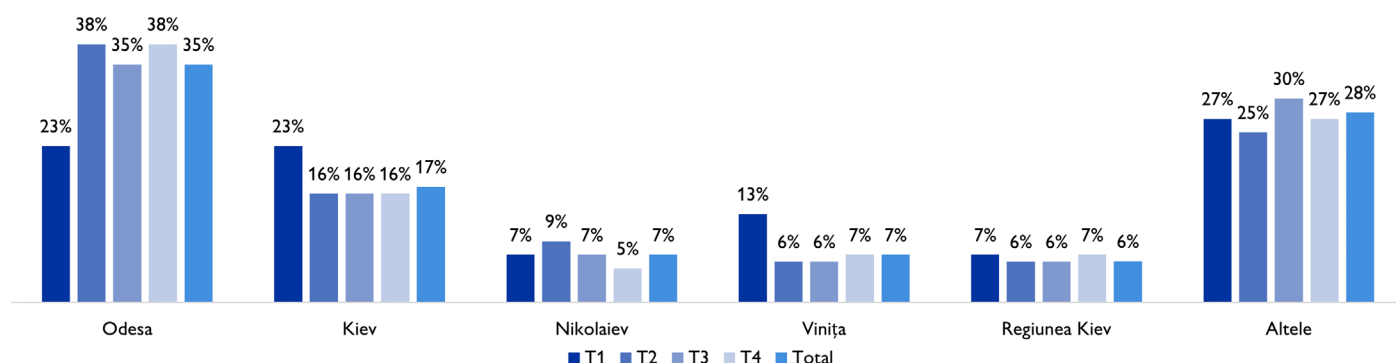

Această hartă este prezentată doar în scop ilustrativ. Denumirile și hotarele utilizate pe această hartă nu presupune aprobarea sau acceptarea oficială de către OIM.

În medie, pe parcursul anului 2023, regiunea Odesa a fost raportată de 35 la sută dintre respondenți ca regiune de reședință obișnuită înainte de a părăsi Ucraina. Ponderea respondenților provenind din această regiune aproape s-a dublat, de la aproximativ 23 la sută în primul trimestru (ianuarie - martie), la 38 la sută în trimestrul IV (octombrie - decembrie) din 2023. Dimpotrivă,

numărul raportat de persoane care provin din orașul Kiev și regiunea Vinița s-a înjumătățit în perioada studiată (trecând de la 23% la 16% și de la 13% la 7%). În cele din urmă, ponderea respondenților care au venit din regiunile Nikolaiev și Kiev, a suferit modificări minore pe parcursul anului.

Figura 15: Regiunile de reședință obișnuită a respondenților înainte de a părăsi Ucraina pe regiuni și trimestre, (%)

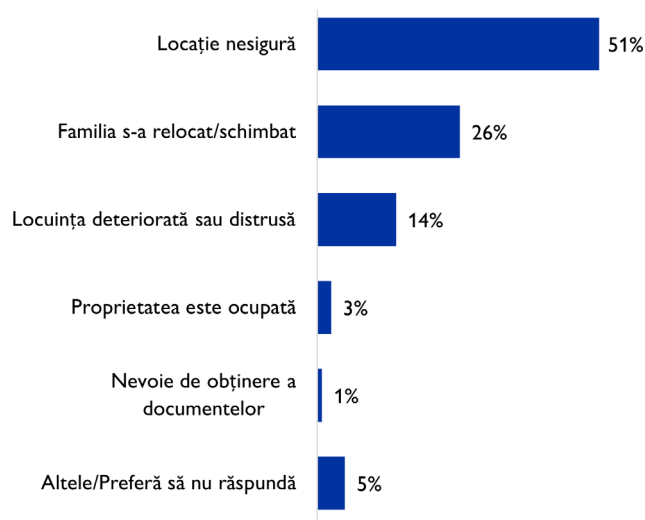
Majoritatea respondenților (92%) au declarat că intenționează să se întoarcă în aceeași regiune din care au plecat inițial. Dintre cei care trec înapoi în Ucraina și care se întorceau într-o regiune diferită de cea în care își aveau reședința obișnuită înainte de a fi strămutați, 37 la sută se duceau în orașul Kiev, 35 la sută în regiunea Vinița și 21 la sută în regiunea Odesa. Numărul persoanelor care aveau ca destinație orașul Kiev a crescut pe parcursul perioadei de studiu (de la 28% în primul trimestru la

38% în trimestrul al patrulea), cu un vârf de 42 la sută în trimestrul al doilea (T2) (aprilie - iunie). În mod similar, numărul de persoane care se întorc în regiunea Odesa a înregistrat o tendință generală de creștere, de la 11 la sută în primul trimestru (T1) la 26 la sută în al patrulea trimestru (T4). Dimpotrivă, numărul de persoane care se întorc în regiunea Vinița a scăzut în perioada de raportare, de la 57 la sută la începutul anului 2023, la 31 la sută în ultimul trimestru al anului.

Motive pentru a merge în altă regiune decât locul obișnuit de reședință

Printre motivele pentru care persoanele nu se întorc la locul de origine, majoritatea (51%) au raportat că nu au putut face acest lucru din cauza locației nesigure. Alte motive raportate s-au datorat faptului că familia respondentului se schimbase deja s-a relocat în altă parte a țării (26%), locuințe deteriorate sau distruse (14%) sau că proprietatea lor era ocupată (3%). De asemenea, unii respondenți au raportat că au avut nevoie să obțină documente în altă regiune, că se confruntă cu discriminare, că au avut nevoie să urmeze tratamente medicale care nu erau disponibile în locul de origine (1% fiecare).

Figura 16: Motive de plecare în altă regiune decât cea de reședință obișnuită, (%) (N=598)

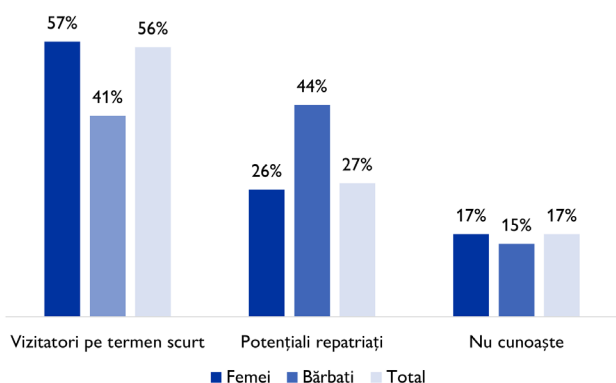

5. Intenții și motive pentru a trece înapoi în Ucraina

Durata șederii

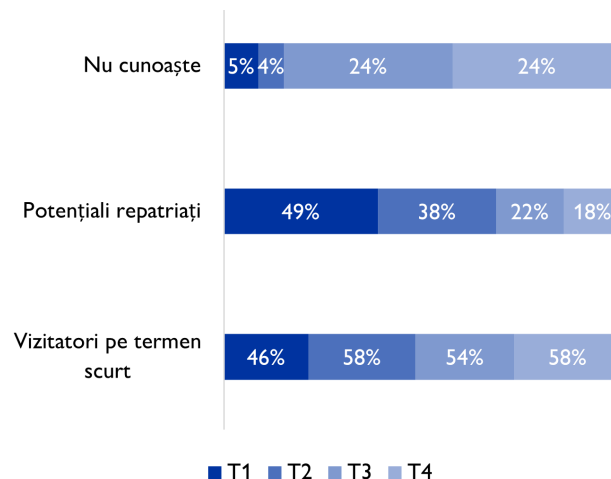
Cincizeci și șase la sută dintre respondenți călătoreau în Ucraina pentru o vizită pe termen scurt (mai puțin de 30 de zile), în timp ce 27 la sută au indicat că intenționau să rămână pentru o perioadă mai lungă în Ucraina (potențiali repatriați). Șaisprezece la sută au indicat că nu știu, iar restul de unu la sută au preferat să nu răspundă. În scopul acestei analize, "vizitatorii pe termen scurt" sunt cei care au raportat intenția de a petrece până la 30 de zile în Ucraina, în timp ce respondenții care intenționează să rămână în Ucraina mai mult de o lună sunt considerați „potențiali repatriați”. Aproximativ 99 la sută dintre cei care intenționau să rămână pentru perioade mai lungi de 30 de zile și-au declarat intenția de a "rămâne pe termen nelimitat" în Ucraina, în timp ce restul au planificat să rămână între 30 și 90 de zile.

Figura 17: Durata șederii în funcție de sex și total, (%)

Pe parcursul perioadei de studiu, numărul persoanelor care au declarat că vor merge în Ucraina pentru o perioadă scurtă de timp a crescut de la 46 la sută în primul trimestru, la 58 la sută în trimestrul al patrulea. În schimb, în cazul celor care au declarat că se vor întoarce în Ucraina pe termen lung, s-a înjumătățit de la 49 la 18 la sută. Acest lucru a fost asociat cu o creștere netă a numărului de respondenți care au declarat că nu știu care va fi durata șederii lor la trecerea în Ucraina. De fapt, ponderea respondenților care au oferit un astfel de răspuns a crescut de la cinci la sută în T1 2023, până la 24 la sută la sfârșitul anului (T4). Această schimbare ar putea fi atribuită, de asemenea, unor modificări ale chestionarului care au fost implementate în timpul lunilor de vară.

Figura 18: Durata preconizată a șederii în funcție de trimestru, (%)

se întorceau în Ucraina pentru o ședere pe termen lung. Acest procent a fost considerabil mai mic în cazul celor care se aflau într-o țară din UE (22%) sau în Republica Moldova (20%). Pe de altă parte, 66 la sută dintre cei care locuiau în Republica Moldova și 54 la sută dintre cei care se aflau într-un stat membru al UE au venit în Ucraina pentru o vizită de scurtă durată. Dintre cei care au avut reședința într-un stat membru al UE, ponderea respondenților care intenționau să rămână pentru o ședere pe termen scurt a urmat o tendință variabilă de creștere și scădere pe parcursul perioadei, (trecând de la 48% în februarie la 70% în decembrie și atingând minime de 42% în iulie și octombrie). În schimb, procentul respondenților care au declarat că se vor întoarce pe termen lung a înregistrat o scădere globală de la 30 la șase la sută spre sfârșitul anului. Procentul respondenților nesiguri cu privire la durata șederii lor, a înregistrat un model descendent în primele șase luni ale anului: de la 17 la trei la sută, apoi a înregistrat un vârf de 26 la sută în iunie și a atins un vârf de 37 la sută în octombrie și noiembrie. La fel ca și în cazul celor care locuiesc în Republica Moldova, ponderea potențialilor repatriați, care au stat anterior în UE, a scăzut pe parcursul anului 2023.

Ședere pe termen lung

Un număr de 2,315 respondenți (27%) intenționau să rămână în Ucraina pentru o perioadă lungă de timp. Dintre aceștia, 70 la sută au indicat că se vor întoarce în Ucraina pentru a se reuni cu familia. Treizeci și trei la sută se întorceau pentru că le era dor de casă, în timp ce opt la sută se întorceau pentru că nu dețineau resursele

esențiale necesare pentru a continua să trăiască în străinătate. Alte motive principale pentru a se întoarce au inclus vizitarea cuiva (cum ar fi membri ai familiei) în străinătate sau lucrul în servicii esențiale (7% fiecare), îmbunătățirea condițiilor din regiunea de origine și pentru a-și sprijini familia rămasă în Ucraina (5% fiecare).

Tabelul 1: Principalele motive pentru a se întoarce în Ucraina pentru o perioadă de lungă durată, pe sexe și total, (%) (N=2,315) (sunt posibile răspunsuri multiple)

Motive de ședere pe termen lung	Femei	Bărbați	Total
Să se reunească cu familia	72%	60%	70%
Dorul de casă	34%	26%	33%
Insuficiente resurse esențiale	7%	10%	8%
Să viziteze pe cineva	7%	6%	7%
Să lucreze în servicii esențiale	6%	10%	7%
Situația s-a îmbunătățit în regiune	5%	5%	5%
Să ajute membrii familiei sau prietenii	6%	1%	5%
Să viziteze rudele	4%	3%	3%
Altele	4%	10%	5%

Vizită pe termen scurt

Cei care au raportat intenția de a rămâne în Ucraina pentru o perioadă scurtă de timp (4,680 de respondenți), 53 la sută au citat vizitarea membrilor familiei ca fiind principalul motiv al întoarcerii. Alte motive de întoarcere au inclus întoarcerea pentru colectarea sau reînnoirea

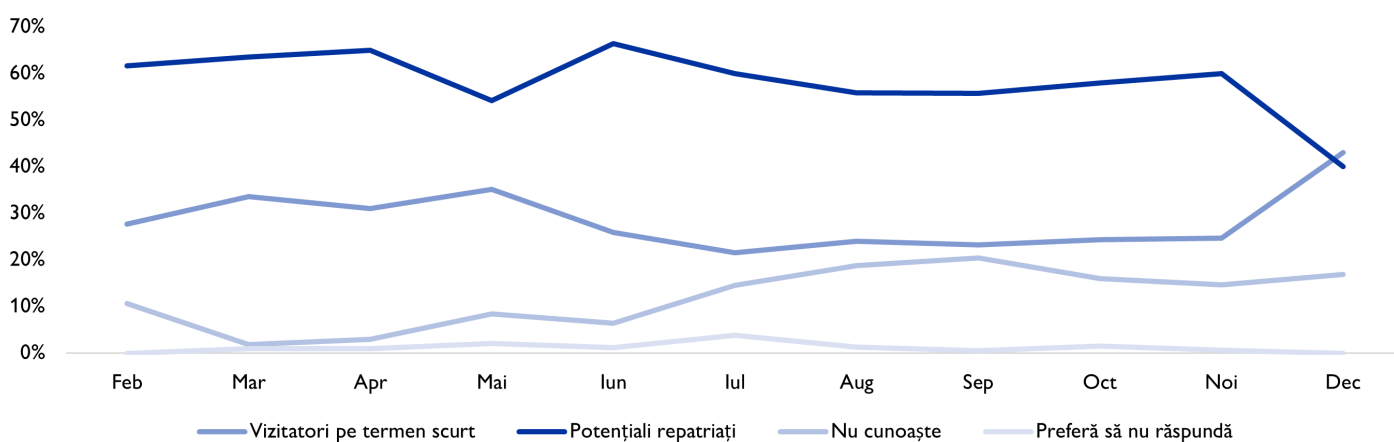
documentelor (27%), pentru a-și verifica proprietățile (24%), pentru a vizita un medic și a accesa servicii de sănătate (22%), pentru a colecta bunuri personale (16%) și pentru a ajuta alți membri ai familiei/prietenii (13%).

Motive pentru vizita pe termen scurt	Femei	Bărbați	Total
Să viziteze familia	53%	52%	53%
Să obțină/preschimbe documentele	27%	26%	27%
Să verifice proprietatea	24%	32%	24%
Să meargă la medic	21%	31%	22%
Să strângă bunurile personale	16%	16%	16%
Să ajute membrii familiei sau prietenii	13%	9%	13%
Să se reunească cu familia	5%	4%	5%
Dorul de casă	5%	1%	4%
Altele	3%	3%	3%

În rândul respondenților care, după ce au fost strămutați, au rămas în Republica Moldova, s-a înregistrat o creștere generală, de la 40 la sută în februarie la 81 la sută în decembrie. În același timp, numărul respondenților care locuiau în Republica Moldova și care erau potențiali repatriați în Ucraina a scăzut pe parcursul anului 2023, scăzând de la 54 la sută la începutul anului la patru la sută în decembrie 2023. Acest lucru ar putea indica faptul că

mulți refugiați, care locuiau în Republica Moldova, au luat în considerare posibilitatea unei așezări pe termen lung sau permanente. După cum s-a menționat anterior, este de asemenea notabil faptul că ponderea respondenților nesiguri s-a dublat de la opt la sută în februarie la 17 la sută în decembrie 2023. Această creștere ar putea fi atribuită fie schimbărilor din sondaj, fie incertitudinii sporite resimțite de respondenți.

Figura 19: Durata preconizată a șederii în Ucraina - respondenți cu reședința în Republica Moldova, în funcție de lună, (%)

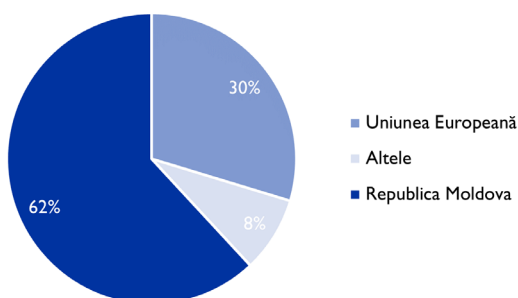

Spre deosebire de tendințele observate pentru cei care locuiesc în UE sau în Republica Moldova, majoritatea celor care provin din alte țări și trec înapoi în Ucraina au fost potențiali repatriați, deoarece intenționau să rămână pentru perioade mai lungi de 30 de zile. Această tendință a rămas stabilă din februarie până în noiembrie, fluctuând între 55 și 65 la sută, cu un minim periodic de 40 la sută în decembrie, care a coincis cu o creștere bruscă a numărului de vizitatori pe termen scurt, probabil din cauza sezonului de sărbători. Spre

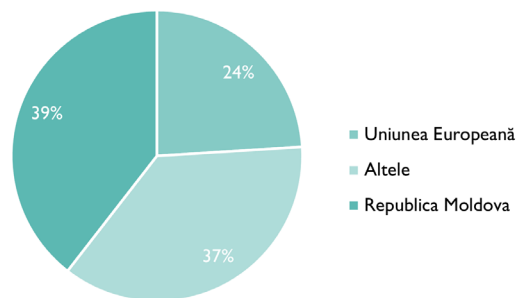
deosebire de tendințele menționate anterior, ponderea respondenților care s-au declarat vizitatori pe termen scurt a rămas stabilă în jurul valorii de 30 la sută în prima jumătate a anului, cu o scădere și o stabilizare în a doua jumătate (oscilând între 22% și 26%) înainte de a atinge un vârf în decembrie. În general, procentul vizitatorilor pe termen scurt a rămas la aproximativ jumătate din ponderea potențialilor repatriați între februarie și noiembrie.

Figura 20: Regiunea de strămutare în afara Ucrainei pentru potențialii repatriați și vizitatorii pe termen scurt, (%)

Short-term visitors

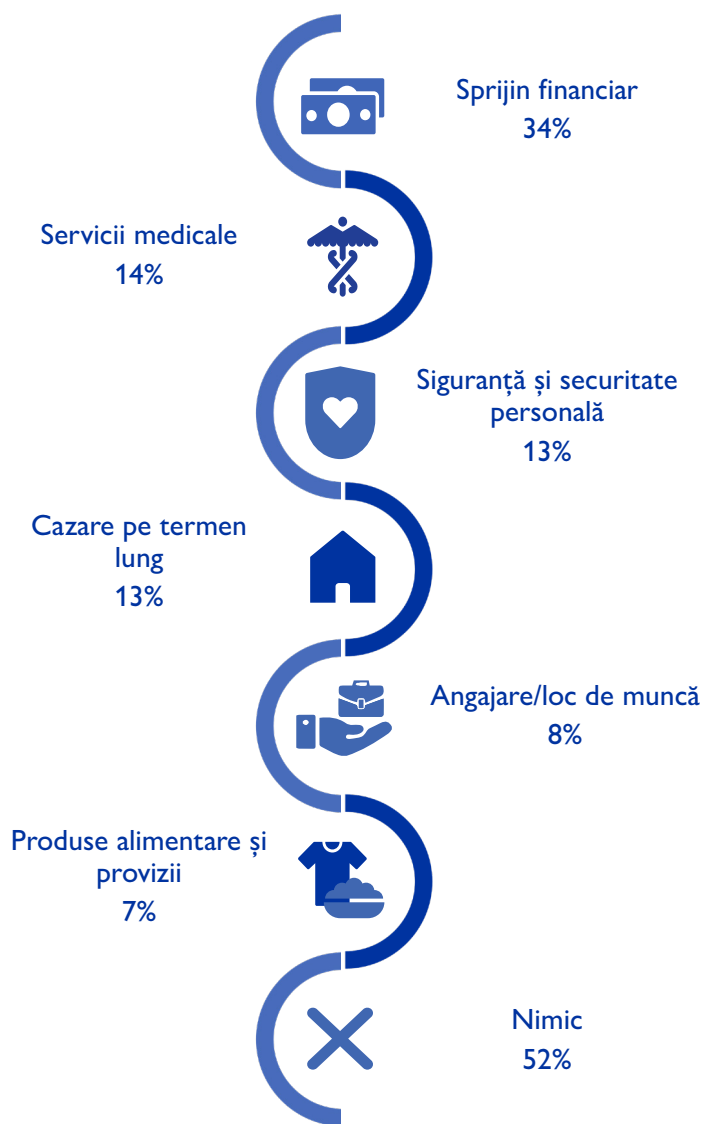

Prospective returnees

6. Nevoi, asistență primită și provocări

Figura 21: Principalele 6 necesități la trecerea înapoi, (%) (sunt posibile mai multe răspunsuri)

În general, pe parcursul perioadei de raportare, top șase necesități ale respondenților și clasamentul acestora s-au schimbat ușor. Nevoia de sprijin financiar a crescut de-a lungul anului, de la 15 la sută în februarie la 25 la sută în decembrie. De asemenea, nevoia de servicii medicale a prezentat o tendință generală de creștere, de la șase la sută la începutul anului la zece la sută la sfârșitul anului 2023. În mod similar, nevoia de siguranță și securitate personală a crescut de la a nu avea o astfel de nevoie

la începutul anului (cu o medie de trei procente între februarie și iunie) la 12 la sută în decembrie.

O tendință ascendentă a caracterizat și ponderea respondenților care au raportat nevoia de cazare pe termen lung, care a crescut de la trei la sută la zece la sută pe parcursul întregii perioade. Aceasta a inclus un vârf în timpul celui de-al doilea trimestru al anului (ajungând la 8%), urmat de o ușoară retragere în timpul celui de-al treilea trimestru (cu o medie de 6%). Pe de altă parte, nevoia de angajare sau de un loc de muncă a prezentat un model inconsecvent pe parcursul primei jumătăți a anului, fluctuând între două la sută în februarie și martie și nouă la sută în mai. În a doua jumătate a anului, ponderea respondenților care au raportat această nevoie nu a cunoscut schimbări radicale, oscilând între trei și cinci la sută.

În schimb, ponderea respondenților care au declarat că necesită produse alimentare și provizii alimentare a crescut în prima jumătate a anului, de la șase la sută în februarie la opt la sută în iunie, pentru a scădea în a doua jumătate a anului la unu la sută.

În cele din urmă, procentul respondenților care au raportat că nu au nicio nevoie a fluctuat pe parcursul anului, dar a urmat o tendință generală de scădere, de la 51 la sută în februarie la 23 la sută în decembrie. Această tendință, împreună cu creșterea raportată a nevoilor, evidențiază modul în care războiul în curs de desfășurare din Ucraina a dus la o cerere tot mai mare a necesităților de asistență în rândul persoanelor strămutate în afara țării (de la 49% în februarie la 77% în decembrie 2023).

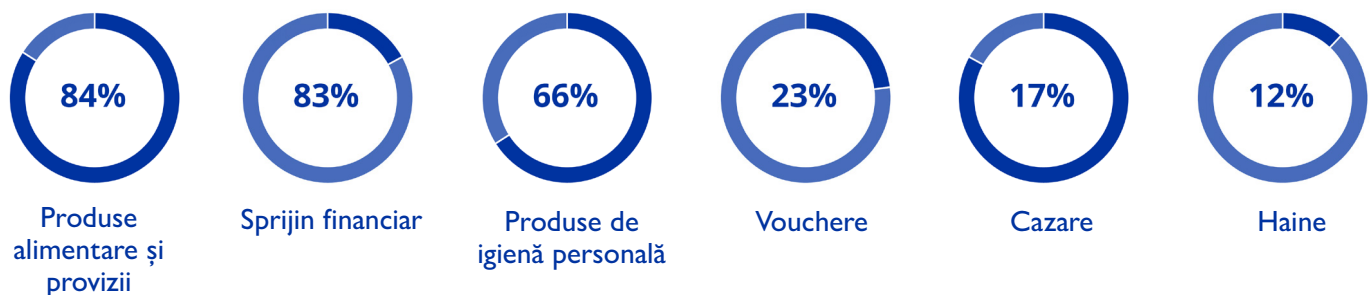
Cererea tot mai mare de asistență umanitară și tendința de creștere descrisă mai sus devin mai evidente atunci când se compară datele actuale cu cele colectate pe parcursul anului 2022 de către OIM DTM, așa cum sunt raportate în „Sondaje cu cetățeni ucraineni și din țări terțe migrația către Ucraina: tendințe observate în 2022” (OIM, 2023b). În 2022, procentul total al respondenților care au raportat orice necesități a crescut de la 24 la sută în aprilie la 31 la sută în noiembrie. Aceste procente s-au schimbat semnificativ, dublându-se în 2023, ajungând la 61 la sută în decembrie.

Asistența primită în Republica Moldova

Din totalul de 5,166 de respondenți care au indicat că au primit o formă de asistență, 84 la sută au declarat că au primit produse alimentare, 83 la sută au primit sprijin financiar și 66 la sută au primit articole sanitare și de igienă. Alte tipuri de asistență primite au inclus vouchere

(23%), cazare (17%), haine și încălțăminte (12%), sprijin pentru transport (5%) precum și consiliere psihologică și jucării pentru copii (câte 2% fiecare).

Figura 22: Principalele 6 domenii de asistență primită, (%) (5,166) (sunt posibile mai multe răspunsuri)

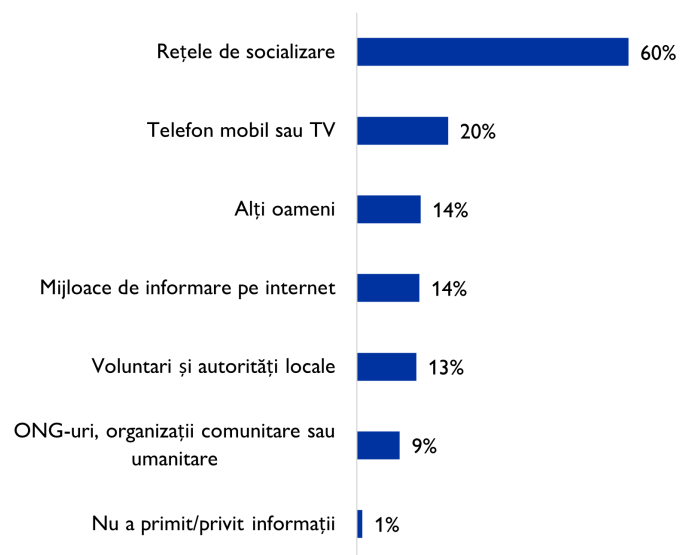

Surse de informare privind serviciile de ajutor și sprijin

Majoritatea respondenților au declarat că platformele de socializare (60%) și, în special, Telegram (59%) au fost principala lor sursă de informare pentru a afla despre serviciile de sprijin și serviciile disponibile pentru persoanele strămutate din Ucraina.

Alte surse de informare citate au fost mesajele sau apelurile prin intermediul telefonului mobil și prin intermediul televiziunii (TV) (20%), alte persoane și mijloace de informare pe internet (14% fiecare). În plus, 11 la sută dintre respondenți au declarat că se bazează pe voluntarii desfășurați de organizațiile umanitare sau de autoritățile publice, iar nouă la sută dintre respondenți au declarat că se bazează pe ONG-uri, organizații de bază sau comunitare sau alte organizații umanitare (cum ar fi OIM sau Crucea Roșie, printre altele), în pofida faptului că aceste organizații se află în prima linie a răspunsului umanitar. În cele din urmă, doi la sută dintre respondenți s-au bazat pe autoritățile locale și pe funcționarii municipali pentru informațiile necesare.

Figura 23: Canale de informare dezagregate după total, (%) (sunt posibile mai multe răspunsuri)

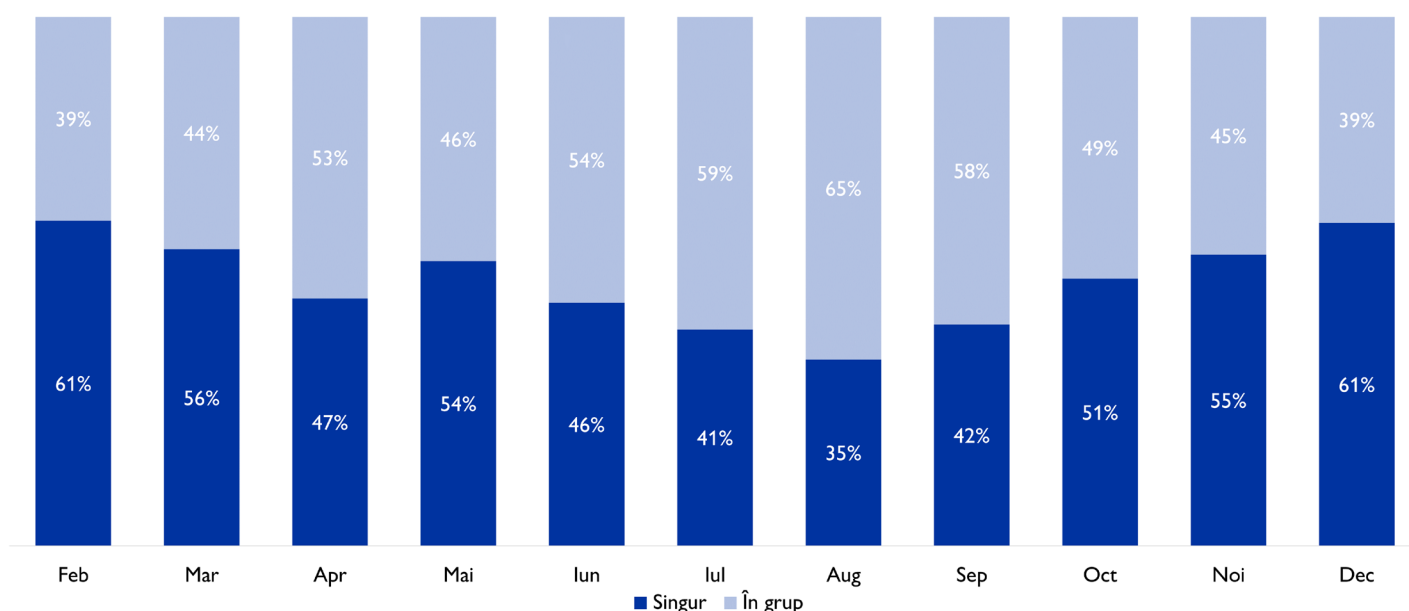

7. Compoziția Grupului

Procentul total al respondenților care călătoresc singuri și al celor care călătoresc în grup a fost foarte similar, primii reprezentând 48 la sută din totalul respondenților, iar cei din urmă, 52 la sută din total. Acest lucru contrastează cu constatările din 2022 în Republica Moldova, unde majoritatea respondenților (58%) călătoreau singuri (OIM, 2023b). Atunci când este dezagregată în funcție

de lună, ponderea participanților care călătoresc singuri arată că, în prima jumătate a anului, procentul respondenților care călătoresc singuri a scăzut de la 61 la sută în ianuarie la 46 la sută în iunie. Această tendință s-a inversat în a doua jumătate a anului, procentul de respondenți care călătoresc singuri crescând de la 41 la sută în iulie la 61 la sută în decembrie.

Figura 24: Distribuția respondenților în funcție de modul de călătorie și de lună, (%)

O defalcare în funcție de sex arată că schimbarea modului de călătorie este atribuită în principal schimbărilor în comportamentul de călătorie a femeilor respondente, care constituie majoritatea participanților la sondaj. Procentul de femei care călătoresc singure a prezentat o scădere constantă în prima jumătate a anului, scăzând de la 64 la sută în februarie la 35 la sută în august. Ulterior, a avut loc o inversare a tendinței, cu o creștere constantă, culminând cu 61 la sută la sfârșitul anului. În schimb, numărul bărbaților care călătoresc singuri a rămas relativ stabil în prima jumătate a anului, fluctuând

între 47 la sută în februarie și 43 la sută în iunie pentru ca mai apoi să scadă la 32 la sută în august, atingând un minim de 27 la sută în octombrie, iar mai apoi să crească în ultimele două luni ale anului, atingând un maxim de 54 la sută. O defalcare în funcție de vârstă și sex arată că cea mai mare parte a femeilor care au călătorit singuri în perioada de raportare au avut vârste cuprinse între 50 și 59 de ani, în timp ce majoritatea bărbaților care au călătorit singuri au avut vârste cuprinse între 18 și 29 de ani.

Din totalul de 8,421 de respondenți care au participat la sondaj în 2023, 47 la sută traversau înapoi în Ucraina cu același grup cu care au plecat inițial. Treizeci și doi la sută călătoreau singuri, în ciuda faptului că inițial pleaseră din Ucraina cu un grup. Alți 16 la sută pleaseră inițial singuri și traversau înapoi tot singuri. Restul de cinci la sută au traversat înapoi cu unii dintre membrii grupului

inițial. Dintre cei care călătoreau în grup (N=4,358), 93 la sută călătoreau cu membri ai familiei, patru la sută cu alte rude și trei la sută cu prieteni, colegi sau vecini. Distribuția datelor dezagregate pe sexe nu a reflectat variații considerabile.

Figura 25: Modul de deplasare în funcție de sex și total, (%) (sunt posibile mai multe răspunsuri)

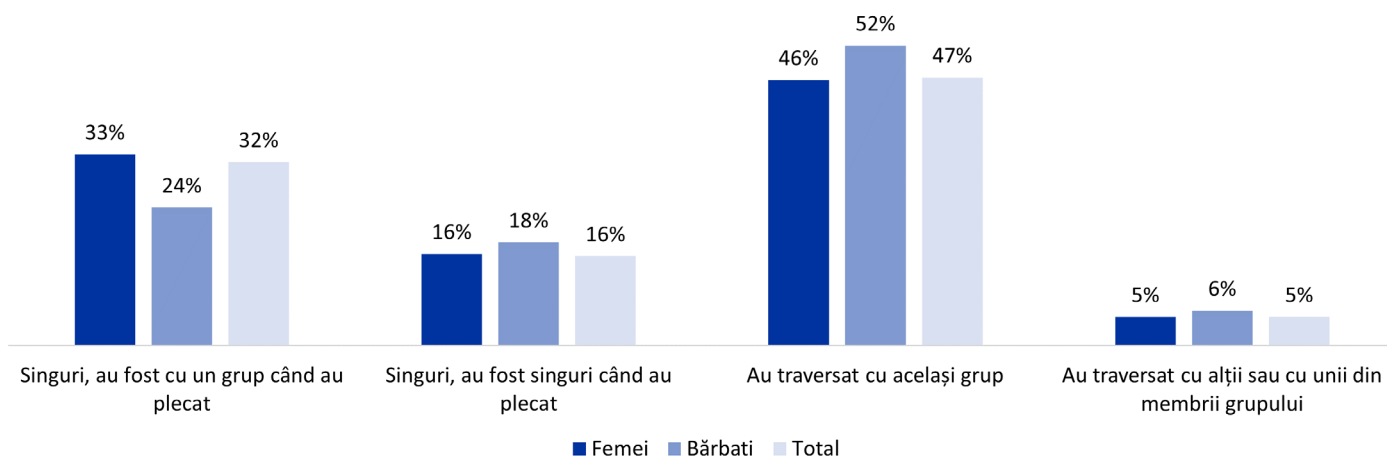
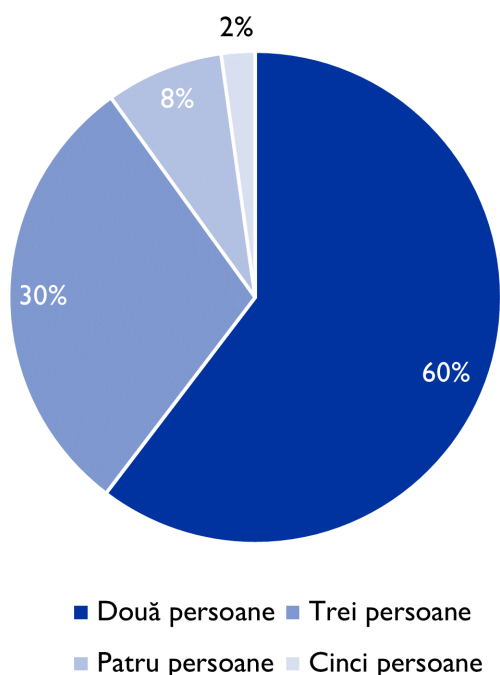

Figura 26: Dimensiunea grupului, (%)

Majoritatea celor care au declarat că au călătorit în grup (60%) au fost însoțiți de încă o persoană, rezultând o dimensiune totală a grupului de două persoane, inclusiv respondentul. În plus, 30 la sută au declarat că au călătorit cu un grup format din trei persoane, în timp ce opt la sută au călătorit cu un grup format din patru persoane, iar două la sută cu un grup format din cinci persoane. În medie, dimensiunea grupului a fost de 2.54 persoane. Dintre cei 4,358 de respondenți care au declarat că au călătorit cu un grup, 63 la sută călătoreau cu un grup care includea copii (0-17 ani) și 22 la sută călătoreau cu un grup care avea cel puțin o persoană în vârstă (60 de ani sau mai mult).

2,54 membri este dimensiunea medie a grupului

8. Metodologie

Context

Începând cu 24 februarie 2022, un număr mare de cetățeni ai Ucrainei și resortisanții din țările terțe (TCN) au plecat din Ucraina în țările vecine ca urmare a războiului. La 31 decembrie 2023, aproximativ șase milioane de refugiați din Ucraina au fost înregistrați în întreaga Europă. În același timp, din februarie 2022, au fost raportate peste 28 de milioane de treceri de frontieră ale refugiaților și migranților ucraineni și TCN din Ucraina în țările vecine. OIM a desfășurat instrumentele sale „Displacement Tracking Matrix” (DTM) de la jumătatea lunii aprilie 2022 pentru a colecta anchete individuale în țările vecine cu persoane care traversează în Ucraina, cu scopul de a îmbunătăți înțelegerea principalelor profiluri, a modelelor de deplasare, a intențiilor și nevoilor celor care se deplasează în Ucraina. Prezentul raport se bazează pe sondajele colectate în Republica Moldova între 16 februarie și 21 decembrie 2023 în două puncte de trecere a frontierei - Otaci și Palanca. Pentru a îmbunătăți calitatea chestionarului, trebuie implementate revizuirii continue ale chestionarului și întrebări suplimentare la fiecare repetare a colectării datelor în Republica Moldova, în funcție de cum și când este necesar.

Cadru metodologic

Matricea de urmărire a deplasărilor (DTM) a OIM este un sistem de urmărire și monitorizare a deplasărilor și a mobilității populației. Aceasta este concepută pentru a capta, prelucra și disemina în mod regulat și sistematic informații pentru a oferi o mai bună înțelegere a mișcărilor și a necesităților în evoluție ale populațiilor strămutate, fie că se află la fața locului, fie că sunt pe drum. Acest sondaj face parte din activitățile DTM ale OIM de monitorizare a profilurilor, a modelelor de deplasare și a celor mai imediate necesități ale refugiaților ucraineni și ale cetățenilor din țările terțe

care au traversat înapoi în Ucraina începând cu 24 februarie 2022. În Republica Moldova, sondajele au fost efectuate în ucraineană, rusă și engleză de către echipele de recenzori instruiți de OIM DTM pe o aplicație mobilă.

Interviurile sunt anonime și sunt realizate individual cu respondenții, cu condiția ca aceștia să fie de acord să fie intervievați după o scurtă introducere.

Enumeratorii instruiți cu privire la etica colectării de date, la furnizarea de informații și la principiile de protecție au abordat persoanele care traversează drumul de întoarcere în Ucraina, pentru a verifica disponibilitatea acestora de a efectua sondajul, care s-a adresat doar adulților (18+).

Formularul de sondaj a fost conceput de OIM pentru a capta principalele tipare de deplasare a refugiaților care se întorc în Ucraina după izbucnirea războiului. Acesta analizează profilurile demografice ale respondenților și ale grupului cu care călătoresc, dacă este cazul; se întreabă despre intențiile referitoare la rămânerea în Ucraina; și adună informații cu privire la un set de necesități principale la momentul interviului.

Au fost identificate diverse medii de desfășurare a sondajelor, pentru a maximiza numărul de interviuri și pentru a ajunge la diferite profiluri de persoane.

Printre limitările întâlnite în timpul colectării datelor s-au numărat timpul redus pentru efectuarea anchetelor la punctele de trecere a frontierei și prezența a doar patru recenzori la momentul interviurilor.

Pentru a remedia deficiențele menționate anterior și pentru a acoperi diferite puncte de vedere, exercițiul de colectare a datelor a fost ghidat de o strategie de eșantionare mixtă. În consecință, această analiză nu reprezintă proporțional întreaga populație, iar rezultatele nu pot fi considerate reprezentative pentru o imagine completă a mobilității spre Ucraina dinspre Republica Moldova.

DTM

Matricea de urmărire a deplasărilor (DTM) este un sistem de urmărire și monitorizare a deplasărilor și a mobilității populației. Chestionarul a fost conceput pentru a surprinde principalele modele de deplasare - țara de origine și regiunea - pentru refugiații de orice naționalitate care părăsesc Ucraina din cauza războiului. Acesta surprinde profilurile demografice ale respondenților și ale grupului cu care aceștia călătoresc, dacă există; se întreabă despre intențiile referitoare la destinația finală preconizată și perspectivele de rămânere în țara în care a avut loc sondajul/ prima primire; colectează informații cu privire la un set de necesități principale pe care respondenții le-au exprimat ca fiind mai presante în momentul interviului.

De la începutul războiului din Ucraina, mai multe instrumente DTM ale OIM au fost implementate în țările învecinate cu Ucraina și în alte țări afectate în mod special de noile sosiri de migranți și refugiați din Ucraina.

Pentru mai multe informații, vă rugăm să consultați: <https://dtm.iom.int/responses/ukraine-response>
DTM face parte din Institutul Global de Date al OIM.

GLOBAL DATA INSTITUTE
DISPLACEMENT
TRACKING MATRIX